

סקר "קרקע": מינהל המקרקעין –

שירות טוב או שירות רוב

ד"ר מינה צמח

מטרת הסקר שנערך על ידי מכון המחקר של "דחף" עבור "קרקע" היתה לבחון את עמדות הציבור בנושאים הבאים:
א. טיב השירות שהאזרחים מקבלים ממינהל מקרקעי ישראל;

ב. האם צריך או לא צריך להפשיר לבנייה קרקעות חקלאיות לא מעובדות;

ג. האם צריך או לא צריך לאחד רשויות עירוניות קטנות. ממצאי הסקר מבוססים על תגובות של 501 איש, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל.

א. תפיסות כלפי מינהל מקרקעי ישראל

כפני המרואיינים הוצגו שתי השאלות הבאות:

"מינהל מקרקעי ישראל הוא גוף ממשלתי שתפקידו לנהל את הקרקעות השייכות למדינה ולקרן קימת. ממה שאתה יודע, או ממה ששמעת, האם הטיפול של המינהל באזרחים שפונים לשירותו מקל על האזרחים, או מקשה עליהם, או לא מקשה ולא מקל?"

"מינהל מקרקעי ישראל הוא גוף ממשלתי המייצג את הממשלה כמגע עם אזרחי ישראל בנושא הקרקע ובסמכותו להחכיר קרקעות ולחתום חוזים עם חוכרי קרקע. האם רמת הביורוקרטיה בשירות שמעניק המינהל היא במידה המתאימה או שהשירות יותר מדי ביורוקרטי או שהוא פחות מדי ביורוקרטי?"

הטבלה שלהלן מעלה את התוצאות הבאות:

יהודים	כלל המדגם	
א. מקל או מקשה על האזרחים		
8	9	מקל
29	32	מקשה
23	23	לא מקל ולא מקשה
40	36	לא השיבו
100%	100%	סה"כ
ב. רמת הביורוקרטיה		
5	7	פחות מדי ביורוקרטי
17	20	ביורוקרטיה במידה המתאימה
42	41	יותר מדי ביורוקרטיה
36	32	לא השיבו
100%	100%	סה"כ

מהטבלה עולה כי: א. ליותר משליש (36%) מהמרואיינים (ו-40% במגזר היהודי) אין תדמית על השרות של המינהל. ב. כשליש (32%) מכלל המרואיינים (29% במגזר היהודי) אומרים כי הטיפול של המינהל מקשה על האזרח. אם מתייחסים רק לאלה שיש להם תדמית על המינהל מגיעים האחוזים המתאימים ל-50% בכלל המדגם, 48% במגזר היהודי. לעומת אלה שחושבים ששרות המינהל מקשה על האזרחים רק 9% מכלל הציבור (8% במגזר היהודי) חושבים שהשרות מקל על האזרחים (האחוזים המתאימים מקרב מי שיש להם תדמית על המינהל הם 14% בכלל הציבור ו-13% במגזר היהודי). כרבע (23%) מכלל המרואיינים שהם 64% מכלל מי שיש להם תדמית כלשהי על המינהל אמרו כי שרות המינהל לא מקשה ולא מקל על התושבים.

קצת יותר מרבע (27%) מכלל המרואיינים או שאמרו שהשרות ביורוקרטי במידה המתאימה (20%) או פחות מדי (7%). האחוזים המתאימים במגזר היהודי הם 17%, ו-5%. לעומתם, 41% (במגזר היהודי) אמרו כי השרות יותר מדי

ביוורוקרטי. אם מתייחסים רק למי שיש להם תדמית לגבי המינהל אזי 39% או שאומרים שהשרות ביוורוקרטי במידה המתאימה (29%) או פחות מדי (10%), ו-60% אומרים כי השרות יותר מדי ביוורוקרטי.

ב. האם צריך או לא צריך להפשיר לבנייה קרקעות חקלאיות לא מעובדות

למרוויינים נאמר כי:

... "מרבית הקרקעות אותן מעבדים החקלאים שייכות למדינה או לקרן קימת. בשעתו סוכם כי אם חקלאי יפסיק לעבד את הקרקע היא תוחזר למדינה. כיום, כאשר החקלאות בנסיגה, מבקשים החקלאים שהממשלה תפשיר את הקרקעות החקלאיות לבניה, וכי משום שהם עיבדו אותן במשך עשרות שנים ושמרו עליהן הם יקבלו אחוזים מהערך שיהיה לקרקע אחרי שתופשר..."

לאחר הצגת הנושא נשאלו המרוויינים: האם, לדעתך, צריך להיענות לבקשת החקלאים או שצריך לדחות אותה?

הטבלה שלהלן מעלה את התוצאות הבאות:

יהודים	כלל המדגם	
59	58	צריך להיענות
29	23	לא צריך להיענות
11	10	לא השיבו
100%	100%	סה"כ

מהטבלה עולה כי רוב הציבור (58%) תומך בבקשת החקלאים להפשרה לבנייה של קרקעות חקלאיות לא מעובדות, לעומת כשליש (32%) שמתנגדים לכך. 10% לא קבעו דעה.

ג. צריך או לא צריך לאחד רשויות עירוניות קטנות

למרוויינים נאמר כי: "בתקופה האחרונה יש ויכוח בין רשויות מוניציפאליות על הגבולות של השטח של כל רשות. 'מלחמת גבולות' זו העלתה את הדיון בשאלה אם צריך או לא צריך לאחד כמה רשויות שכנות לרשות אחת גדולה. אלה שתומכים באיחוד אומרים שזה יחסוך כסף רב. המתנגדים לאיחוד אומרים שרשויות קטנות יכולות לדאוג לתושביהן יותר מרשויות גדולות ולכן האיחוד יפגע בתושבים". לאחר הצגת הנושא נשאלו המרוויינים "מה דעתך אתה?" הטבלה שלהלן מציגה את התוצאות הבאות:

יהודים	כלל המדגם	
50	48	צריך לאחד רשויות קטנות
38	41	צריך להשאיר כל רשות בפני עצמה
12	11	לא השיבו
100%	100%	סה"כ

מהטבלה עולה כי הציבור נוטה לאיחוד הרשויות מעט יותר מאשר לשמירה על הפרדה. 48% לעומת 41%, ו-11% אדישים. מניתוח הנתונים בקרב תושבי רשויות קטנות עולה כי בקבוצה זו גבוהה, יחסית, חלקם של המעוניינים באיחוד (54%).